

การส่งเสริมความสามารถทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

วิกฤตปฐมวัยและแนวทางแก้ไข

การส่งเสริมความสามารถทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

คณะผู้ศึกษาและ : ดร.ชนิพรรณ จาติเสถียร

สังเคราะห์งานวิจัย : ดร.กัณฑ์วรรณ มีสมสาร

ดร.อภิรดี ไชยกาล

บรรณาธิการ : ธิดา พิทักษ์สินสุข

ออกแบบสิ่งพิมพ์ : สมกิต วงศ์มาก

จัดพิมพ์โดย

สมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

พิมพ์ครั้งที่ 1 : กันยายน 2560

จำนวน : 4,000 เล่ม

พิมพ์ที่ : บริษัท พลัสเพรส จำกัด

การส่งเสริมความสามารถทางภาษา

สำหรับเด็กปฐมวัย

การส่งเสริมความสามารถทางภาษา สำหรับเด็กปฐมวัย

ภาษามีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมากเพราะเด็กใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสดงความต้องการ ความรู้สึกนึกคิด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น และเป็นพื้นฐานสำคัญของอารมณ์ สังคม และพัฒนาการทางสติปัญญา ดังนั้น การส่งเสริมความสามารถทางภาษาจึงควรเริ่มตั้งแต่ช่วงปฐมวัย เพราะเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางภาษาเจริญงอกงามอย่างรวดเร็ว ด้วยการพัฒนาด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนไปพร้อมกัน และเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ ได้ฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ กลายเป็นทักษะทางภาษาโดยเฉพาะภาษาแม่ ซึ่งการส่งเสริมความสามารถดังกล่าวจำเป็นที่จะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจด้านพัฒนาการ การทำงานของสมอง และวิธีการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อให้สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ทางภาษาของเด็กปฐมวัยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล

ในทางปฏิบัติพบว่าการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน การสอนภาษามุ่งเน้นให้เด็กปฐมวัยอ่านออกเขียนได้ และเน้นการสอนที่มีลักษณะของการท่องจำ เพียงเพื่อให้เด็กสามารถสอบแข่งขันเข้าโรงเรียนประถมศึกษาที่มีชื่อเสียง ซึ่งการสอนในลักษณะนี้ส่งผลให้เด็กปฐมวัยประสบปัญหาพัฒนาการทางภาษาล่าช้า การเร่งรัดหรือกดดันให้เด็กเรียนรู้เร็วจนเกินวุฒิภาวะและพัฒนาการตามวัย ส่งผลให้เด็กมีความเครียดสูง มีปัญหาด้านอารมณ์และสังคม ความคิดสร้างสรรค์ต่ำ แสดงพฤติกรรมต่อต้านการเรียน และส่งผลต่อพัฒนาการทักษะการเรียนรู้และการใช้ชีวิตในอนาคตของเด็ก

การส่งเสริมความสามารถทางภาษาให้กับเด็กปฐมวัยนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร อีกทั้งยังต้องให้ความสำคัญของภาษาแม่ก่อนภาษาต่างประเทศ ดังนั้น คู่มือ “การส่งเสริมความสามารถทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย” จึงจัดทำขึ้นเพื่อให้แนวทางปฏิบัติสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก ในการส่งเสริมความสามารถทางภาษากับเด็กปฐมวัยที่เหมาะสมกับพัฒนาการและวิธีการเรียนรู้ของเด็ก คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือนี้จะเป็นประโยชน์และช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยมีแนวทางในการส่งเสริมความสามารถทางภาษาให้กับเด็กได้อย่างเหมาะสมกับความแตกต่างของเด็กแต่ละคน

สวัสดีค่ะ

พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้เลี้ยงดูเด็กควรส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาในช่วงปฐมวัย เพราะเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมมีความยืดหยุ่นและเปิดกว้างในการเรียนรู้ภาษา การเรียนรู้ภาษาแม่นั้นสมองจะเปิดกว้างในช่วงอายุ 2 – 3 ปี ส่วนการเรียนรู้ภาษาอื่นสมองจะเปิดกว้างในช่วงอายุ 4 – 5 ปี ในช่วงเวลาดังกล่าวถือว่ามีความเหมาะสมในการเรียนรู้มากที่สุด การส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ภาษาอย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพนั้น ต้องคำนึงถึงหลักการส่งเสริมที่เหมาะสมกับวัยของเด็กด้วย เพื่อช่วยให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งครู และผู้ดูแลเด็ก สามารถส่งเสริมความสามารถทางภาษาให้กับเด็กได้อย่างเหมาะสม คู่มือนี้จึงขอแนะนำแนวทาง ดังต่อไปนี้

พื้นฐานภาษาที่ดี ส่งผล
ให้เด็กมีพัฒนาการทาง
ด้านอื่นๆ ดีไปด้วย

“พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรทำอย่างไรดี”

การส่งเสริมภาษาแม่

- พัฒนาภาษาแม่ให้เข้มแข็งก่อนเริ่มเรียนภาษาต่างประเทศ เด็กจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ภาษาแม่ให้เข้มแข็ง เพราะเด็กต้องเชื่อมโยงภาษาแม่กับภาษาต่างประเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจทั้งในด้านรูปแบบ ความหมาย และโครงสร้างของภาษา
- พูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับเหตุการณ์และเรื่องราวต่างๆ รอบตัวเด็ก การให้ความสนใจ และพูดคุยกับเด็กในเรื่องต่างๆ และการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กคิดและฝึกใช้ภาษาได้ตอบ จะช่วยให้เด็กได้ฝึกฝนการใช้ภาษาสื่อสารและการคิด พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้เลี้ยงดูควรพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ รอบตัวเด็ก ที่เด็กได้พบเห็นในแต่ละวัน เช่น เมื่อเด็กกลับจากการไปโรงเรียน ชักชวนพูดคุยกับเด็กว่า “หนูประทับใจอะไรที่ได้ทำในโรงเรียนมากที่สุดในวันนี้” “วันนี้หนูทำความดีอะไรบ้าง”

- ละเลยการพัฒนาภาษาแม่ให้เข้มแข็งโดยเร่งรัดให้เด็กเรียนภาษาต่างประเทศตั้งแต่เล็ก เนื่องจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้เลี้ยงดูมีความเชื่อว่าเด็กยิ่งเรียนภาษาต่างประเทศเร็วเท่าไรเด็กก็จะมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนมากยิ่งขึ้น จึงให้ความสำคัญกับการสอนภาษาต่างประเทศและละเลยการสอนภาษาแม่ให้เข้มแข็ง ทั้งที่ความจริงแล้วภาษาแม่มีส่วนสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศให้ดียิ่งขึ้น
- อยู่ร่วมกับเด็กในลักษณะที่ต่างคนต่างทำกิจกรรมของตนเอง พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้เลี้ยงดูไม่ใช้เวลาร่วมกับเด็กอย่างแท้จริง แม้จะใช้เวลาอยู่ด้วยกันแต่ต่างคนต่างทำกิจกรรม ไม่มีการพูดคุยกับเด็กหรือพูดเมื่อจำเป็นเท่านั้น เช่น พ่อแม่ดูทีวี ในขณะที่เด็กเล่นของเล่น

- ใส่ใจกับทุกคำถามของเด็ก ตอบหรือพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับคำถาม และหากคำถามใดที่ไม่รู้ อาจชักชวนให้เด็กค้นคว้า เพื่อหาคำตอบร่วมกัน เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่สนใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เมื่อพบเจอสิ่งใหม่ เด็กมักจะมีควมสงสัย และตั้งคำถามกับผู้ใหญ่อยู่เสมอ เช่น ทำไมฝนตก ทำไมรถติด ทำไมต้นไม้เป็นสีเขียว คำถามเหล่านี้แม้ผู้ใหญ่จะพยายามตอบแล้ว แต่เด็กก็มักจะถามต่อไปเรื่อย ๆ ซึ่งพ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้เลี้ยงดูควรแสดงความใส่ใจ และตอบคำถามเด็กทุกคำถาม และหากคำถามใดที่ไม่รู้ ควรยอมรับและชักชวนให้เด็กมาร่วมกันค้นคว้าเพื่อหาคำตอบด้วยกัน
- อ่านหนังสือนิทานหรือเล่านิทานให้เด็กฟัง ช่วยให้สมองของเด็กเรียนรู้ภาษาผ่านการฟังและการมองเห็นภาพ มีประสบการณ์ทางภาษา ได้คุ้นเคยกับตัวอักษร จดจำคำศัพท์ต่าง ๆ อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ภาษาผ่านการเชื่อมโยงภาพกับความหมาย

- ไม่ใส่ใจกับคำถามและไม่ตอบคำถาม เพราะตอบไม่ได้ ทั้งยังตำหนิ ดุเด็กเมื่อเด็กถามคำถามที่ดูจะไร้สาระในความรู้สึกของผู้ใหญ่ เมื่อเด็กถามคำถาม พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้เลี้ยงดูไม่สนใจ หรือแสดงความรู้สึกรำคาญ ไม่พอใจ ทำให้เด็กไม่กล้าถามคำถาม
- อ่านหนังสือที่เด็กไม่สนใจ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้เลี้ยงดูต้องการอ่านหนังสือเพื่อถ่ายทอดให้ความรู้กับเด็ก ซึ่งไม่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก ทำให้เด็กมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการอ่าน รู้สึกว่าการอ่านน่าเบื่อ ไม่สนุก

- เป็นแบบอย่างของการใช้ภาษาที่ถูกต้อง เด็กเรียนรู้การใช้ภาษาผ่านการเลียนแบบ จากตัวแบบผ่านการฟังและฝึกพูด เพื่อให้การเรียนรู้ภาษาของเด็กสัมฤทธิ์ผลที่ดี พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้เลี้ยงดูเด็ก ควรเป็นแบบอย่างของการใช้ภาษาให้กับเด็ก ด้วยการออกเสียงที่ชัดเจน การเลือกใช้ ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ และบุคคล และเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสม กับวัยของเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถเข้าใจใน สิ่งที่ใหญ่ต้องการสื่อความหมาย
- เตรียมเด็กให้มีความรู้หนังสือเบื้องต้น อันพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้เด็กรู้ หนังสือ เช่น เลือกคำศัพท์ที่เด็กชอบจาก นิทานมาพูดคุย ให้เด็กสังเกตคำและพูด คำนั้น ๆ หรือเตรียมเครื่องเขียนให้เด็กได้ ขีดเขียน วาดภาพ ฝึกเขียนสัญลักษณ์ต่าง ๆ อย่างหลากหลายตามนิทาน

- สนใจว่าเด็กจะอ่านออกเขียนได้หรือไม่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้เลี้ยงดูเข้าใจว่า พัฒนาการทางภาษาที่ดีคือการอ่านออก เขียนได้ จึงมุ่งส่งเสริมการอ่านและการเขียน ให้กับเด็ก มากกว่าเป็นแบบอย่างที่ดีใน การใช้ภาษา
- สอนอ่านเขียนแบบท่องจำ เช่น ให้เด็ก อ่านสะกดคำตามหนังสือ คัดลอกคำที่ไม่สื่อ ความหมายกับเด็ก ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้เลี้ยงดูเข้าใจว่าเด็กสามารถอ่านออก เขียนได้ จึงสนับสนุนให้เด็กเรียนรู้ด้วยวิธี การนี้ ซึ่งในความเป็นจริงเด็กเพียงแต่จำได้ แต่ไม่สามารถนำไปเชื่อมโยงกับความรู้ใน เรื่องอื่นๆ และไม่สามารถนำภาษาไปใช้ในการ สื่อสารได้

- ในกรณีที่เด็กใช้ภาษาถิ่น ควรสอนภาษาไทยที่จำเป็นต้องใช้ในสังคมนอกบ้าน เพื่อให้เด็กสามารถสื่อสารในเบื้องต้นกับบุคคลอื่น เช่น ก้าวทักทาย บอกความต้องการในการเข้าห้องน้ำ ถามทาง เป็นต้น

- ใช้ภาษาถิ่นกับเด็ก โดยไม่สอนภาษาไทยที่จำเป็นในการใช้ชีวิตประจำวันนอกบ้าน ให้แก่เด็ก ทำให้เด็กไม่สามารถสื่อสารกับบุคคลอื่นได้ และส่งผลให้เด็กไม่กล้า หรือเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อการเรียนภาษาไทย

การส่งเสริมภาษาต่างประเทศ

- สร้างเจตคติที่ดีให้เด็กในการเรียนภาษาต่างประเทศ ด้วยการให้กำลังใจและไม่บังคับเมื่อเด็กยังไม่พร้อมหรือไม่อยากเรียนภาษาต่างประเทศ
- ให้เด็กเรียนภาษาต่างประเทศอย่างเป็นธรรมชาติเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร การเรียนภาษาควรเริ่มจากการฟังและการพูด ตามด้วยการอ่านและการเขียน และควรส่งเสริมให้เด็กได้ฝึกฝนการใช้ภาษาในการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ
- บังคับให้เด็กเรียนภาษาต่างประเทศ ในขณะที่เด็กยังไม่พร้อมที่จะเรียนหรือไม่สนใจ ทำให้เด็กมีเจตคติที่ไม่ดีต่อภาษาต่างประเทศ ส่งผลให้การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นเรื่องยากสำหรับเด็ก
- ให้เด็กเรียนภาษาอย่างเป็นทางการและคาดหวังความสามารถทางภาษาต่างประเทศสูงเกินไป จึงบังคับให้เด็กเรียนโดยที่เด็กยังไม่สนใจ หรือไม่พร้อมที่จะเรียนภาษา

- สร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาโดยจัดหาสื่อการเรียนรู้เป็นภาษาต่างประเทศ เพื่อให้เด็กสนใจที่จะเรียนภาษา เช่น เพลง หนังสือนิทาน รายการโทรทัศน์ ฯลฯ ผู้ปกครองและเด็กใช้สื่อ ดังกล่าว ร่วมกัน
- พาเด็กไปท่องเที่ยวในสถานที่ที่มีการใช้ภาษาต่างประเทศ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้เลี้ยงดูเด็ก ควรสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้และฝึกฝนการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารกับบุคคลอื่น เช่น การพาเด็กไปดูภาพยนตร์ การพาเด็กไปท่องเที่ยวในสถานที่ที่มีการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และฝึกฝนการใช้ภาษากับบุคคลอื่น

- ไม่ใช่สื่อหรือใช้สื่อไม่เหมาะกับเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้เลี้ยงดูไม่จัดหาสื่อ หรือใช้สื่อไม่เหมาะสมกับการส่งเสริมความสามารถทางภาษาให้กับเด็ก เช่น แบบฝึกคัด เขียน แบบเรียนต่างๆ
- ให้เด็กเรียนภาษาต่างประเทศเฉพาะในห้องเรียน ขาดการส่งเสริมการเรียนรู้ประสบการณ์ทางภาษาต่างประเทศนอกห้องเรียน เช่น ไม่พาเด็กไปในสิ่งแวดล้อมหรือสถานที่ที่มีการใช้ภาษาต่างประเทศ

“ครู ผู้ดูแลเด็ก ควรทำอย่างไรดี”

การส่งเสริมภาษาแม่

- ให้เด็กได้ฝึกและมีประสบการณ์ฟังเสียง และฟังเรื่องราวต่างๆ เพื่อพัฒนาการฟัง และเพื่อฝึกการจำแนกเสียง เช่น เสียงสูง เสียงต่ำ เสียงดัง เสียงเบา เสียงที่เหมือนกัน
- ให้ฟังนิทาน และให้เด็กมีโอกาสเป็นผู้เล่า นิทาน นิทานเป็นสื่อสำคัญที่ช่วยให้เด็กพัฒนาสามารถการฟัง โดยครู และผู้ดูแลเด็ก เล่านิทานให้เด็กฟังจนจบ จากนั้นให้เด็กเป็นผู้เล่านิทานนั้นให้ฟัง เพื่อทบทวนสิ่งที่ได้ฟัง และฝึกทักษะการถ่ายทอดเรื่องราว
- ถามคำถามอย่างหลากหลาย ให้เวลา และกระตุ้นให้เด็กคิดหาคำตอบ โดยครู ประเมินผลว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องหรือไม่
- เปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกพูดบ่อยๆ ในสถานการณ์ต่างๆ เช่น จัดกิจกรรมให้เด็กเลียนแบบเสียงสิ่งต่าง ๆ รอบตัว พูดคำคล้องจอง ร้องเพลง เล่าข่าว เรื่องราว และเหตุการณ์ พูดบรรยายผลงานของตนเอง

- ละเลยการจัดกิจกรรมการฟัง ครู และผู้ดูแลเด็กปล่อยให้ละเลย ไม่ส่งเสริมความสามารถในการฟังเพราะคิดว่าเด็กจะเรียนรู้และพัฒนาได้เองในชีวิตประจำวัน
- ไม่ประเมินผลความสามารถในการฟังของเด็ก ครู และผู้ดูแลเด็กเข้าใจว่าเด็กสามารถฟังได้อยู่แล้วจึงละเลย ไม่ประเมินผลว่าเด็กสามารถฟัง เข้าใจ และสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
- ถามคำถามเพียงเพื่อทบทวนความจำจากเนื้อหาจากนิทาน ไม่ถามคำถามเพื่อให้เด็กคิดในระดับสูง ต้องการคำตอบในทันทีไม่ใช้เวลาเด็กคิด เด็กมีส่วนร่วมน้อย การตอบคำถามเลือกเฉพาะเด็กเก่ง
- ไม่จัดกิจกรรมให้เด็กได้พูดอย่างหลากหลาย เช่น ให้เด็กทำงานเงียบๆ ห้ามไม่ให้เด็กพูดคุยกับเพื่อนเพื่อควบคุมชั้นเรียนไม่ให้เสียงดัง หรือตำหนิ ดู ไม่ให้เด็กพูด

- สังเกตการพูดออกเสียงของเด็กว่าชัดเจน และถูกต้องหรือไม่ และช่วยแก้ไขให้เด็กได้ ฟังผลการพูดออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน
- กระตุ้นให้เด็กสังเกตความแตกต่างของ ภาพประกอบหนังสือนิทานที่อ่านร่วมกับ เด็ก ด้วยการตั้งคำถาม เพื่อทบทวนความ จำและฝึกให้เด็กได้สังเกตรูปภาพในนิทาน
- เลือกใช้สื่อประกอบการสอนภาษาที่ สื่อความหมายและสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ในการสอนอ่าน เช่น นิทาน ภาพประกอบ เพื่อดึงดูดความสนใจในการ เรียนรู้ของเด็ก
- ให้เด็กฝึกเคลื่อนไหวร่างกายจากซ้ายไปขวา จากบนลงล่าง และฝึกให้เด็กใช้นิ้วชี้ ประกอบการอ่าน เพื่อฝึกการประสาน สัมพันธ์ระหว่างมือกับตาของเด็ก ซึ่งเป็น พื้นฐานเบื้องต้นของการฝึกอ่าน

- เพิกเฉยไม่แก้ปัญหาหรือกระตุ้นให้เด็ก พูด เมื่อพบว่าเด็กไม่พูด ออกเสียงพูดไม่ ชัด หรือไม่แสดงออกว่าเข้าใจในสิ่งที่ได้ฟัง
- ให้เด็กอ่านออกเสียงพร้อมกัน และอ่าน ซ้ำๆ เพื่อให้เด็กจำได้ ทำให้เด็กเบื่อและ เครียด จนไม่อยากพูด
- ไม่ใช้สื่อหรือใช้สื่อไม่เหมาะสมกับการ เรียนรู้ของเด็ก เช่น ใช้หนังสือแบบฝึก การสอนอ่านเขียนทุกวัน แทนการฝึกเด็ก ให้สามารถใช้ภาษาสื่อสารเบื้องต้น เพื่อให้เด็กอ่านออกเขียนได้ ทำให้เด็กขาด โอกาสในการฝึกพูด
- สอนอ่านแจกลูกสะกดคำ เพื่อให้ เด็กสามารถอ่านออก โดยไม่คำนึงถึง พัฒนาการและวิธีการเรียนรู้ของเด็ก

- สอนคำศัพท์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวเด็ก และสิ่งแวดลอมเพื่อให้เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ การสอนคำศัพท์เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนภาษา ครูและผู้ดูแลเด็กควรสอนคำศัพท์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวเด็ก และสิ่งแวดลอมที่อยู่รอบตัว และฝึกให้เด็กได้เชื่อมโยงคำศัพท์ที่ได้เรียนรู้กับสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กได้พบเห็นในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เด็กสามารถทำความเข้าใจ ความหมายและสามารถนำคำศัพท์ไปใช้ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
- ให้เด็กมีประสบการณ์หลากหลายในการเขียน เพื่อเตรียมเด็กให้พร้อมสำหรับการเขียนต่อไป ทั้งการขีดเขียน การวาดภาพ การเขียนตามสัญลักษณ์ต่างๆ
- ช่วยดูแลเด็กให้จับดินสออย่างถูกวิธี โดย 3 นิ้ว คือ นิ้วกลาง นิ้วหัวแม่มือ และนิ้วชี้ ดินสอจะอยู่บนข้อนิ้วกลาง ใช้นิ้วหัวแม่มือ และนิ้วชี้บีบระหว่างนิ้วกลาง และนิ้วก้อย และนิ้วนางจะวางอยู่บนโต๊ะขณะที่เขียน

- สอนคำศัพท์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก หรือไกลตัวเด็กที่ไม่สามารถนำมาใช้ได้ การให้เด็กท่องจำคำศัพท์ที่เรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ทั้งที่บางคำเด็กไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ทำให้เด็กไม่สนใจ และไม่สามารถเชื่อมโยงคำศัพท์กับความหมาย ทำให้ไม่สามารถนำคำศัพท์ที่เรียนมาใช้ได้จริง
- บังคับให้เด็กเขียน โดยไม่คำนึงถึงพัฒนาการ เช่น การเขียนเส้นหลักพื้นฐานสำหรับการเขียนพยัญชนะทั้งที่กล้ามเนื้อของเด็กยังไม่พร้อมสำหรับการเขียน
- ปลอมให้เด็กจับดินสอเขียนไม่ถูกวิธี ละเลย ไม่ช่วยเหลือ หรือแก้ปัญหา เมื่อพบว่าเด็กจับดินสอเขียนไม่ถูกวิธี

- สอนภาษาตามแนวทางในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมทางภาษาเพื่อให้เด็กสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้ในสถานการณ์จริง
- ทำงานร่วมกันเป็นทีมกับผู้เกี่ยวข้องกับผู้เด็ก โดยติดต่อประสานงานและจัดประชุมร่วมกันกับครูระดับประถมศึกษาและผู้ปกครองในการแลกเปลี่ยนข้อมูลของเด็ก
- ส่งเสริมความสามารถทางภาษาของเด็กแต่ละคน มีความยืดหยุ่นในการวางแผนและปรับใช้วิธีการต่างๆ ในการส่งเสริมความสามารถทางภาษาที่เหมาะสมกับวัย เพื่อให้เด็กสามารถพัฒนาความสามารถของตนไปสู่ระดับที่สูงขึ้น

การส่งเสริมภาษาต่างประเทศ

- สร้างเจตคติที่ดีในการเรียนภาษาให้กับเด็ก เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ดังนั้นการปลูกฝังความรู้สึกที่ดีในการเรียนภาษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็น การสร้างบรรยากาศในการเรียนภาษาที่อบอุ่น ผ่อนคลาย แต่ท้าทายให้เด็กเรียนรู้ภาษา

- ใช้วิธีการและเนื้อหาในหลักสูตรระดับประถมศึกษา เป็นแนวทางในการสอนภาษาหรือนำหลักสูตรระดับประถมศึกษา มาใช้ในการสอนระดับปฐมวัย
- ไม่รวมมือกันระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองในการสอนภาษา เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการสอนภาษาสำหรับเด็ก การให้ความช่วยเหลือ และแก้ปัญหาให้แก่เด็ก
- ใช้วิธีการสอนภาษากับเด็กทุกคนเหมือนกัน ไม่คำนึงถึงความสามารถและประสบการณ์ของเด็กแต่ละคน มุ่งให้เด็กทุกคนมีผลสัมฤทธิ์เท่ากัน

- กดดันและบังคับเด็กให้เรียนภาษาในขณะที่เด็กยังไม่พร้อมหรือไม่สนใจ เด็กแต่ละคนมีความพร้อมในการแสดงออกถึงความเข้าใจทางภาษาที่แตกต่างกัน ครูและผู้ดูแลเด็กจึงไม่ควรบังคับเด็กให้เรียนภาษา เมื่อเด็กยังไม่พร้อมหรือไม่สนใจ

- ให้เด็กเรียนภาษาต่างประเทศอย่างเป็นทางการเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร การเรียนภาษาสำหรับเด็กเป็นการเรียนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยเริ่มจากการฟังและการพูด ตามด้วยการอ่านและการเขียน
- เป็นต้นแบบของการใช้ภาษาต่างประเทศที่ดี เช่น ออกเสียงที่ชัดเจนด้วยสำเนียงที่ถูกต้องและใกล้เคียงกับสำเนียงของเจ้าของภาษา เลือกใช้ภาษาให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์
- สร้างโอกาสให้เด็กได้ฝึกฝนการใช้ภาษากับครู เพื่อน และบุคคลอื่นทั้งในและนอกห้องเรียน หากบริบทที่เด็กอาศัยอยู่นั้นไม่ได้ใช้ภาษาต่างประเทศ ครู และผู้ดูแลเด็กควรสร้างโอกาสให้เด็กได้ฝึกฝนการใช้ภาษากับครู เพื่อน และบุคคลอื่นทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น การเชิญบุคคลภายนอกที่เป็นเจ้าของภาษามาเล่านิทานให้เด็กฟัง
- จัดสภาพแวดล้อมในการเรียนภาษา ด้วยการจัดหาสื่อภาษาต่างประเทศที่แปลกใหม่ น่าสนใจ และเหมาะกับวัย ทำให้เด็กสนใจและอยากเรียนภาษา

- สอนภาษาต่างประเทศโดยใช้การท่องเที่ยวหรือท่องจำคำศัพท์ให้เด็ก การให้เด็กเรียนรู้และท่องจำเฉพาะคำศัพท์ ทำให้เด็กไม่ได้เชื่อมโยงความหมาย และไม่สามารถนำคำศัพท์ไปใช้ในการสื่อสารได้จริง
- พูดภาษาต่างประเทศกับเด็กด้วยสำเนียงที่ไม่ถูกต้อง เขียนคำไม่ถูกต้อง และใช้ภาษาไม่ถูกต้อง เช่น พูดภาษาไทยคำภาษาอังกฤษคำ
- ไม่จัดกิจกรรมให้เด็กฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์อื่นๆ นอกห้องเรียน การเรียนและใช้ภาษาเฉพาะในห้องเรียน แต่ไม่สร้างโอกาสให้กับเด็กในการใช้ภาษากับบุคคลอื่น ส่งผลให้เด็กไม่สามารถนำภาษาที่ได้เรียนไปใช้ในการสื่อสารได้ในชีวิตจริง
- ใช้สื่อไม่เหมาะกับวัยของเด็ก เช่น แบบเรียน แบบคัดลายมือ บัตรคำศัพท์ เป็นต้น ทำให้เด็กไม่อยากเรียนภาษา

คำศัพท์น่ารู้

ภาษาแม่

ภาษาแรกที่เด็กได้เรียนรู้จากพ่อแม่ ผู้ปกครอง และใช้ภาษานั้นในการสื่อสารกับคนในครอบครัว เช่น ภาษาถิ่น

ภาษาต่างประเทศ

ภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาแม่ อาจเป็นการเรียนภาษาในโรงเรียนหรือเรียนเนื่องจากมีวัตถุประสงค์เฉพาะ เช่น เพื่อเป็นล่าม หรือมีคู่เทศก์ เช่น การเรียนภาษาอังกฤษในประเทศฝรั่งเศส หรือจีน

okmd

สมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทย
ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี